

Actieplan Toekomstgericht HWBP

invulling randvoorwaarden Middellange Termijn Financiering HWBP

Thema AB – 24 september 2025

waterschap
limburg

Inhoud

- Terugblik eerdere besluiten
- Waar staan we nu?
- Voorstel
- Appreciatie en inzet WL
- Vervolg

Terugblik

Besluitvorming middellange termijn

waterschap
limburg

Aanleiding

- HWBP-programmavoorstel 2025-2036: verschil van € 3,6 miljard is geconstateerd tussen het aangevraagde en beschikbare subsidiebudget.
- In de periode 2030-2036 is € 2,5 miljard nodig om de voortgang van het programma te behouden, uitgaande van 70% realisatiegraad.
- Gezamenlijke besluitvorming Rijk en Waterschappen nodig.

Besluit waterschappen (Ledenvergadering december 2024)

De waterschappen stellen gezamenlijk over de jaren 2030 tot en met 2036 € 1,25 miljard beschikbaar op voorwaarde dat:

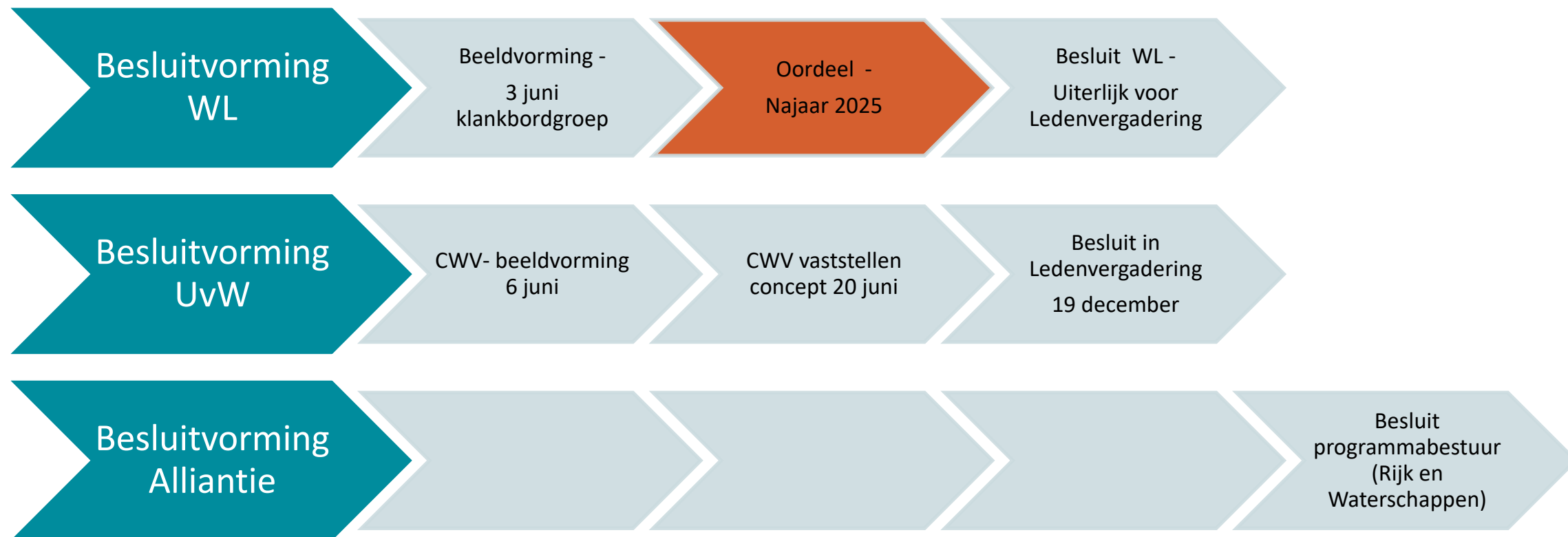
1. Het Rijk conform de Alliantiegedachte ook € 1,25 miljard bijdraagt
2. In 2024 en 2025 op Alliantieniveau besluitvorming plaatsvindt over zeven onderwerpen die ook in het verbeterplan Toekomstgericht HWBP staan

Besluit Rijk (voorjaarsnota 2025)

- Het Rijk maakt € 1 miljard voor het HWBP vrij in het Deltafonds.
- Voorwaarde bij deze extra rijksinleg is dat de doelmatigheid wordt vergroot en de programmasturing in de herijking van het HWBP wordt versterkt (Toekomstgericht HWBP).
- Op basis van de programmaprestaties van het HWBP bekijkt het Rijk hoe extra € 0,25 miljard vrijgemaakt kunnen worden.

Waar staan we nu?

Proces besluitvorming Toekomstgericht HWBP

Actieplan Toekomstgericht HWBP

- Samenwerking Rijk en Waterschappen
- Effectiever en efficiënter programma
- Meer stabiliteit en voorspelbaarheid
- Meegenomen zijn de 7 randvoorwaardelijk benoemde onderwerpen uit 2024
- Resultaat zijn voorgestelde afspraken op 4 thema's

Van 7 onderwerpen ...

1. vervolgafspraken over de toepassing en verrekening van de ProjectGebonden Eigen Bijdragen met als leidend uitgangspunt dat de verdeling 50%-40%-10% is
2. stabielere solidariteitsbijdrage
3. reële toedeling van risico's in HWBP-projecten
4. maatregelen binnen dijkversterkingsprojecten die direct bijdragen aan het halen van de doelen in 2050
5. wijze van programmeren die tempo van de programmering mogelijk maakt
6. sturing op programmaniveau
7. overkoepelend advies over de doelmatigheidsprikkels in het programma

... naar 4 onderwerpen voor concept overeenkomst waterschappen en Rijk

- Opgave & middelen
- Regie op programmaniveau
- Sturing aan de voorkant
- Verbetering van de bestaande doelmatigheidsprikkels

Inhoud van het voorstel

Op basis van 99% versie voor beeldvorming
(gedeeld 22/5)

waterschap
limburg

1. Voorstel 'Opgave en middelen'

- Lijn uit Kadernota HWBP 2025 waarbij nadrukkelijk wordt gestuurd om als collectief in 2050 hoogwaterveilig te zijn, wordt doorgezet
- Iedere 5 jaar Opgave en Ontwikkelgesprekken (OOG) aanvullend op LBO-resultaten ('wettelijke rekenregels'): meer en actueel inzicht
- Uiterlijk 2030: besluit over aanvullende financiering na 2036 genomen
- Wetswijziging: jaarlijkse inleg wordt minimum i.p.v. maximum
- Minder verrekeningsmomenten van solidariteitsbijdrage + suggestie specifieke reserve

2. Voorstel 'regie op programmaniveau' 1/3

- Uitgangspunt: regie op project ligt bij waterschap dat project uitvoert
- Treedt project buiten gezamenlijke afgesproken kaders, gaan we met elkaar in gesprek:
 - Extra expertise bieden
 - Gezamenlijk besluit over afwijking kaders WS-PD
- We spreken een heldere verantwoordelijkheidsverdeling af

2. Voorstel 'regie op programmaniveau' 2/3

- We maken afspraken over strategieën en bijbehorende kaders:
 - Het kaderstellend deel (Ministerie) van programmabestuur stelt de kaders vast
 - RWS en Ambtelijk opdrachtgevers schrijven mee.
 - Opdrachtgevers (waterschapsbestuurders) besluiten mee.
 - De programmadirectie (PD) voert ze namens de alliantie uit, signaleert, regisseert en faciliteert.
- We ontwikkelen een best of program strategie op thema's
- Strategie en kaders zijn basis voor afspraken tussen PD en WS bij iedere projectfase.
 - In beschikking wordt bijdrage project aan programma expliciet gemaakt. Bij afwijking van de kaders, gaan PD en WS in gesprek.

2. Voorstel 'regie op programmaniveau' 3/3

- De ontwikkeling en kwaliteit van projecten wordt versterkt door peerreviews
- Het alliantiedashboard wordt doorontwikkeld
- De cultuur binnen de HWBP alliantie is gericht op samenwerking

3. Sturing aan de voorkant

- Voor de zomer van 2026 besluit genomen over de grens tussen 'groot onderhoud' en 'dijkversterking'
- Ingangstoets wordt verbreed en vindt maximaal 6 jaar voor aanvang (voor)verkenning plaats
- Voorverkenning wordt verplicht, tenzij PD anders besluit
 - Aan het einde van de voorverkenning stellen we scope en complexiteit gezamenlijk vast op uniforme wijze
- Complexiteit bepaalt plek in referentiekader, waarden zijn kaderstellend
- Het referentiekader wordt voor eind 2025 geactualiseerd
- In een bindende set afspraken worden kaders voor het project vastgelegd. Het referentiekader is hiervoor de basis
- Na beschikbaarheid afspraken gelden deze ook voor reeds gestarte projecten

4. Voorstel 'verbetering doelmatigheidsprikkels'

- Voorcalculatie blijft de basis, financiële verdeling blijft gelijk
- Meer risico's op programmaniveau
- Heldere criteria voor claims onbeheersbaar risico (achteraf)
- Risico's worden belegd bij partijen die ze het beste financieel kunnen beheersen
- Waar nodig worden verschillen tussen werkelijke en afgesproken 10% PGEB met terugwerkende kracht gereserveerd voor volgende HWBP-projectfasen

Appreciatie en inzet WL

waterschap
limburg

Wat valt op?

- Positieve toonzetting
- Meer kaderstellend vanuit alliantie en programmagedachte
- Meer beïnvloedingsmogelijkheden op alliantieniveau
- Expliciete verantwoordelijkheidsverdeling
- Wijziging risicoverdeling
- Stuk schetst de bestuurlijke kaders, nadere uitwerking is logischerwijs nodig

Wat vinden wij?

- Herijking is noodzakelijk in het belang van de alliantie.
- Meer aandacht voor ongewenste effecten op programmaniveau is nodig.
- Afspraken set vormt goede basis
- Uitgangspunt dat partners elkaar versterken herkennen wij
- Belangrijk helder te zijn over noodzaak extra keuzes uiterlijk in 2030

Wat zijn onze aandachtspunten?

- OOG kan op nationaal programmaniveau richting voor de opgave. Deze kunnen echter niet leidend zijn voor waterschappen of individuele projecten. Daarvoor is de LBO.
- Het komen tot een projectovereenkomst moet geen willekeurig proces zijn
- Go – no go moment mag geen verrassing zijn. Heldere criteria en uitwerking proces nodig

Wat zijn onze aandachtspunten?

- Go/ No- go momenten creëren extra spoor naast stuurgroep-besluitvorming
- Het referentiekader gaat nog verschillende kanten uit: waarden zijn kaderstellend en tegelijkertijd is het 'basis voor afspraken'. Referentiekader geeft richting
- Waterschappen moeten stem krijgen bij actualisatie referentiekader. Besef: Limburgse situatie met dijkintroductie maakt referentiekader uitdagend
- Wat betekent het nieuwe afspraken bindend te verklaren voor reeds gestarte projecten? Impact-analyse nodig!

Wat zijn onze aandachtspunten?

- Als WL willen we voorop lopen bij standaardisering en uniformering: we hebben de alliantie veel te bieden
- Noodzaak voorfinanciering wordt minder. Bij voorfinanciering wordt het risico echter groter door go/no go momenten
- Om andere risicobenadering te laten werken, is zekerheid nodig wanneer claim wordt gehonoreerd. Alleen dan kunnen we sportiever ramen

Wat zijn uw beelden en aanvullingen?

Vervolgproces

waterschap
limburg

Aankomende stappen

- Besluitvorming DB's Waterschappen
- Besluit Ledenvergadering UvW 19 december 2025
- Parallel besluit Rijk
- Besluitvorming Programmabestuur uiterlijk in december 2025